

Reform av sockersektorn

Jordbruksdepartementet

2005-09-15

Dokumentbeteckning

KOM (2005) 263 slutlig

Förslag till rådets förordningar; a) om den gemensamma organisationen av marknaden för socker b) om ändring av förordning (EG) nr 1782/2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system med direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare c) om inrättande av en tillfällig ordning för omstrukturering av sockerindustrin inom Europeiska gemenskapen och om ändring av förordning (EG) nr 1258/1999 om finansiering av den gemensamma jordbrukspolitiken

Sammanfattning

Kommissionen föreslår en reform, som bygger på principerna i halvtidsöversynen av den gemensamma jordbrukspolitiken, med ett frikopplat stöd till betodlarna som kompensation för prissänkningen.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Förslaget innebär i korthet en reformperiod mellan 2006/07 och 2004/15 och en prissänkning på socker och sockerbetor med 39 respektive 42,5 %. En 60 % kompensation för prissänkningen kommer att ges till betodlarna inom ramen för gårdsstödet. A- och B-kvoterna kommer att slås ihop till en kvot. Ingen kvotreduktion kommer att ske, men ett omstruktureringsprogram kommer att införas under en fyraårsperiod som ger industrin rätt att sälja sina kvoter till kommissionen för ett stöd som är 730 euro/ton första reformåret och minskar till 420 euro/ton det fjärde och sista året denna möjlighet ges. Detta system kommer att finansieras genom en avgift på all kvot. En extra kvantitet kvotsocker på 1 miljon ton kommer att bli möjlig att köpa för 730 euro/ton av de medlemsstater som varit C-sockerproducenter. Kvoten för

isoglukos kommer att höjas med 100 000 ton per år under en treårsperiod och kommer att fördelas till de medlemsstater som har isoglukoskvot i dagsläget. Produktionsavgifterna på kvoterna behålls och fastställs till 12 euro/ton för socker och inulinsirap och 6 euro/ton för isoglukos. En överskottsavgift införs för det socker som produceras utom kvot och som inte är industrisocker. Möjlighet till intervention kommer att upphöra och istället kommer ett system med privat lagring att införas. Ett prisrapporteringsystem införs. Produktionsbidraget för socker inom kemiska industrin upphör och istället kommer socker producerat utom kvoterna kunna säljas till industrin till världsmarknadspris.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Beslutade åtgärder blir direkt tillämpliga i Sverige.

1.3 Budgetära konsekvenser

Totalkostnaden när reformen är helt genomförd som kommissionen anger (1,557 mdr euro) innebär en ökning jämfört med den kostnad som finns i dagens budget. Kommissionen konstaterar vidare att på budgetens intäktssida kommer s.k. egna medel att minska eller försvinna helt eftersom produktionsavgiftsbehovet förväntas försvinna i takt med att exportbidragskostnaden minskas. Under 2004 uppgick posten "egna medel" till ca 360 miljoner euro (efter avdrag på 25 % som medlemsländerna själva får behålla för att täcka sina administrationskostnader).

Konsekvensen för Sverige blir att vi får betala mer i medlemsavgift till EU när produktionsavgifterna minskar eller upphör för att täcka det underskott som uppstår i egna medel i EU-budgeten.

En uppskattning av hur mycket Sverige skulle få betala mer i medlemsavgift om produktionsavgifterna upphör (med exemplet 2004) resulterar i en avgift på 2,7 % av 360 miljoner euro som är lika med 9,72 miljoner euro.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar huvudinriktningen i kommissionens förslag. Sverige anser att förslaget är ett steg i rätt riktning mot en marknadsanpassning av sockersektorn. Även om Sveriges övergripande mål för sockersektorn är en fullständig liberalisering bedöms inte detta i dagsläget som realistiskt att få igenom varför målet på kort sikt är att reformera sockersektorn så att lönsamheten för socker kommer i nivå med övriga sektorer inom jordbruket. Förslaget har dock brister som Sverige har svårt att acceptera. Sverige vill att produktionen av socker och alternativa sötningsmedel inte skall vara kvoterad utan ske där produktionen är mest konkurrenskraftig. Den höga

relativa lönsamheten för socker i jämförelse med andra grödor bör minskas. EU:s negativa påverkan på världsmarknaden måste begränsas så långt det är möjligt.

Kommissionen föreslår att kvotsystemet skall bestå. Ett beslut om en utfasning av kvotsystemet bör tas i samband med reformen i syfte att öka konkurrensen och flexibiliteten i sockersektorn.

För att stärka konkurrensen mellan socker och alternativa sötningsmedel bör kvoterna för produktionen av isoglukos och inulinsirap släppas fria redan under det första året i reformperioden.

Sveriges målsättning är att utgifterna för EU:s jordbrukspolitik skall minska. Då föreliggande förslag tvärtom skulle öka utgifterna jämfört med nuläget är Sverige kritiskt till förslaget i detta avseende. Genom förslaget skulle dels de direkta utgifterna över jordbruksbudgeten öka, dels den svenska EU-avgiften öka genom att de utgifter som tidigare finansierats av produktionsavgifter istället finansieras genom egnamedelsbetalningar från medlemsstaterna. Den eventuella kompensation till producenter som skall utgå för prissänkningar bör därför sättas till en sådan nivå att neutralitet upprätthålls både vad det gäller budgetutgifter liksom vad det gäller nivån för egnamedelsbetalningar från medlemsstaterna. I detta sammanhang skall även hänsyn tas till den finansiering av stöd till AVS-länderna som är föreslagen med anledning av reformen. Även dessa utgifter måste inrymmas i de utgifter för vilka neutralitet bör upprätthållas, dvs. genom en minskning av jordbruksbudgeten motsvarande den ökning som sker på annan kategori.

I syfte att öka strukturrationaliseringen och se till att produktionen sker där den är mest konkurrenskraftig bör kvotförsäljning kunna ske mellan länder om kvotsystemet inte upphör, istället för det omstruktureringsprogram som är föreslaget.

Prisreduktionen bör vara i linje med kommissionens förslag.

Kommissionens redovisning av de budgetära konsekvenserna av sitt förslag är ofullständiga och Sverige bör därför generellt efterlysa en mer detaljerad redovisning från kommissionens sida.

Exportbidragen bör avskaffas eftersom de har en negativ påverkan på världsmarknadspriset och således bl.a. missgynnar u-länderna.

Sverige bör kunna få utnyttja sin produktionskapacitet för isoglukos genom att produktionen släpps fri. Alternativt att Sverige erhåller en kvot som är i nivå med Sveriges produktionskapacitet.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Frågan behandlades på ministerrådet den 18 juli. Fortsatt behandling väntas vid ministerrådet i september och oktober. Beslut väntas kunna tas vid ministerrådet i november.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 36 och 37 i fördraget. Beslut sker med kvalificerad majoritet i rådet. Europaparlamentet lämnar yttrande.

3.3 Fackuttryck/termer

Sockerbetsodlingen är kvoterad i A- och B-kvot. Det minimipris som odlaren erhåller är 46,72 euro/ton för A-kvoten och 28,84 euro/ton för B-kvoten. För C-kvoten erhålls världsmarknadspris som är betydligt lägre än priset för A- och B-kvoten..